

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра кримінального права та процесу

ПОРІВНЯЛЬНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ТА ДЕРЖАВ
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ
Силабус навчальної дисципліни

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	D Бізнес, адміністрування та право
Спеціальність	D8 Право
Освітня програма	Магістр права https://surl.li/cfhosd
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Денна
Рік підготовки, семестр	1 курс, 2 семестр
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС / 90 годин, у тому числі: лекційних занять – 18 годин, семінарських занять – 18 годин, самостійної роботи – 54 години
Форма семестрового контролю	Залік
Мова викладання	Українська
Інформація про викладачів	Лекції, семінарські заняття, консультації: Налуцишин Віктор Володимирович – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри кримінального права та процесу v.v.nalutsyshyn@gmail.com https://univer.km.ua/profile/nalutsyshyn-viktor-volodymyrovych Профілі у наукових базах даних: ORCID https://orcid.org/0000-0002-2053-9906 Web of Science https://www.webofscience.com/wos/author/record/2508013 Scopus https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57218909043 Google Scholar https://scholar.google.com/citations?user=rb3DBWcAAAAJ Academia.edu https://independent.academia.edu/%D0%92%D0%B8%D0%BA%D1%82%D0

	%BE%D1%80%D0%9D%D0%B0%D0%BB%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD LinkedIn https://www.linkedin.com/in/%D0%B2%D1%96%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80-%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%83%D1%86%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD-9049151a1/
Розміщення курсу	Google classroom «Порівняльне кримінальне право України та держав Європейського Союзу»
Консультації	Офлайн консультації: згідно із затвердженим розкладом; Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою та Google meet у робочі дні з 9.00 до 17.00

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Загальні компетентності ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; ЗК 6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК 7. Здатність приймати обґрунтовані рішення; ЗК 8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань); ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті. Спеціальні компетентності СК 1. Здатність застосовувати принципи верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності; СК2 Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України; СК 3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні; СК4 Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України; СК 5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосовування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції; СК 7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та процедур судочинства в Україні; СК 13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією; СК 15. Здатність самостійно готувати проекти актів правозастосування, враховуючи вимоги щодо їх законності, обґрунтованості та вмотивованості.
Програмні результати навчання	РН 1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання; РН 2. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами;

	РН 3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження; РН 6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи; РН 7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання; РН 9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг; РН 10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування права; РН 11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції; РН 12. Проводити порівняльно-правовий аналіз окремих інститутів права різних правових систем, враховуючи взаємозв'язок правової системи України з правовими системами Ради Європи та Європейського Союзу; РН 13. Аналізувати та оцінювати практику застосування окремих правових інститутів; РН16 Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативноправових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини; РН 17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.
Місце дисципліни в логічній схемі	Попередні навчальні дисципліни: - Теорія і практика кримінально-правової кваліфікації Наступні навчальні дисципліни: немає Дисципліна пов'язана з такими вибірковими дисциплінами: - Міжнародне кримінальне право - Теорія і практика кримінально-процесуального доказування - Судова експертологія - Особливі порядки кримінального провадження - Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру - Змагальні засади кримінального судочинства - Перегляд судових рішень у кримінальному провадженні - Судовий контроль
Зміст навчальної дисципліни	Тема 1. Поняття порівняльного кримінального права, його предмет та значення. Джерела кримінального права України та держав Європейського Союзу. Тема 2. Поняття, ознаки та кваліфікація кримінальних правопорушень (злочинних діянь) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. Склад кримінального правопорушення (злочину), його зміст, види, функції та значення. Тема 3. Стадії вчинення умисного злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних держав. Тема 4. Співучасть у кримінальному правопорушенні в

	кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. Тема 5. Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних державах. Тема 6. Покарання та інші заходи кримінально-правового впливу в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. Тема 7. Загальна характеристика системи Особливої частини кримінального права України та інших держав континентальної Європи. Тема 8. Кримінальна відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень (злочинних діянь) в Україні та державах Європейського Союзу.
Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни	Нормативно-правові акти та судова практика 1. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text. 2. Кримінальний кодекс України (редакція від 15.04.2026 року). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text 3. Кримінальний кодекс Республіки Італія. URL: https://www.altalex.com/documents/codici-altalex/2014/10/30/codice-penale 4. Кримінальний кодекс Республіки Чехія. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6370/file/Czech%20Republic_CC_2009_am2011_en.pdf 5. Кримінальний кодекс Республіки Угорщина. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/5619/file/Hungary_Criminal_Code_of_2012_en.pdf 6. Кримінальний кодекс Республіки Румунія. URL: http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/8 7. Кримінальний кодекс Латвійської Республіки. URL: https://likumi.lv/ta/en/id/88966-the-criminal-law 8. Кримінальний кодекс Естонської Республіки. URL: https://www.riigiteataja.ee/en/eli/522012015002/consolide 9. Кримінальний кодекс Республіки Словенія. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/3773/file/Slovenia_CC_2008_en.pdf 10. Кримінальний кодекс Республіки Болгарія. URL: http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/39 11. Кримінальний кодекс Литовської Республіки. URL: http://www.lithuanialaw.com/lithuanian-criminal-code-495 http://zakon.rada.gov.ua/ 12. Кримінальний кодекс Королівства Нідерланди. URL: http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/12 13. Кримінальний кодекс Королівства Данія. URL: http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/34 14. Кримінальний кодекс Королівства Бельгія. URL: https://issuu.com/ethics360/docs/penal_code_belgium 15. Кримінальний кодекс Королівства Швеція. URL: http://www.government.se/contentassets/5315d27076c942019828d6c36521696e/swedish-penal-code.pdf 16. Кримінальний кодекс Республіки Фінляндія. URL:

<https://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/1889/en18890039.pdf>

17. Кримінальний кодекс Республіки Словаччина. URL: <http://www.legislationline.org/documents/section/criminal-codes/country/4>

18. Кримінальний кодекс Республіки Хорватія. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/4283/file/Croatia_Criminal_code_am2003_en.pdf

19. Кримінальний кодекс Великого Герцогства Люксембург. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6406/file/Luxembourg_Criminal_Code_am2016_fr.pdf

20. Кримінальний кодекс Республіки Мальта. URL: http://www.legislationline.org/download/action/download/id/6552/file/Malta_Criminal_Code_am2016_en.pdf

21. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Королівства Іспанія / під ред. В. Л. Менчинського. Переклад на українську мову О. В. Лішевської. К. : ОВК, 2016. 284 с.

22. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Республіки Польща / під ред. В. Л. Менчинського. Переклад на українську мову В. С. Станіч – К. : ОВК, 2016. – 138 с.

23. Станіч В. С. Кримінальний кодекс Французької Республіки / під ред. В. Л. Менчинського. Переклад на українську мову – К. І. Мазуренко. К. : ОВК, 2017. 348 с.

24. Кримінальний кодекс Чеської Республіки / Переклад на українську мову – О. В. Коротюк. – К.: ОВК, 2020. 264 с.

25. Кримінальний кодекс Республіки Болгарія / О. В. Коротюк. – К.: ОВК, 2024. – 294 с.

26. Антонюк Н. О., Новаковська І. Ю. Правові висновки об'єднаної та Великої палат у кримінальній юрисдикції. Київ: Алерта, 2024. 212 с.

27. Кримінальний кодекс України. Окремі думки суддів. Постатейні матеріали. Станом на 01 березня 2024 р. : наук.-практ. посіб. / уклад.: А. В. Столітній, С. В. Шмаленя, М. С. Туркот, М. І. Снігар ; за заг. ред. д.ю.н., проф. А. В. Столітнього; Київ: Норма права, 2024. 1080 с.

28. Кримінальне право : науково-експертні висновки / Вид. 3-тє, виправ. та доп. / За ред. д-ра юрид. наук, проф. П.С. Берзіна. Київ: Алерта, 2025. 848 с.

29. Правові позиції Європейського суду з прав людини: аналітичний огляд / О.М. Дроздов, О.В. Дроздова; за заг. ред. О. М. Дроздова, М. С. Ковтун, В. І. Ковтуна. Харків: Фактор, 2018. 624 с.

30. Скрипник Д.О. Правові позиції Верховного Суду в кримінальному провадженні: монографія / за наук. ред. В.К. Волошина. Київ: Алерта, 2024. 232 с.

Література

1. Актуальні проблеми кримінального законодавства України та практики його застосування: монографія / В. Я. Тацій, В. І. Борисов, Л. М. Демидова та ін.; за заг ред. В. Я. Тація, В. І. Борисова, Л. М. Демидової. Х.:Право, 2017. 400 с.

2. Андрушко А.В. Порівняльний аналіз законодавства зарубіжних держав про кримінальну відповідальність за насильницьке зникнення // Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 1. С. 308–319. URL:

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/acbf6f1b-b865-49f4-88ff-c601a2efdcc8/content>

3. Бантишев О. Ф., Бантишева О. О. Огляд статей Кримінального кодексу України, які передбачають відповідальність за кримінальні правопорушення, що не мають строків давності: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 100 с.
4. Бантишев О. Ф., Остроухов В. В., Голотін С. І. Відповідальність за кримінальні правопорушення, що вчиняються на релігійному підґрунті в умовах воєнного стану: практ. посіб. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 80 с.
5. Бантишев О. Ф., Бантишева О. О. Віктимна злочинність. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 100 с.
6. Військові злочини за законодавством України. Загальні поняття, відмежування понять військовий та воєнний злочин, кримінально-правова характеристика, нормативноправове забезпечення, особливості правозастосування під час воєнного стану, актуальна судова практика. / укл.: Коропатнік І. М., Микитюк М. А., Павлюк О. О., Петков С. В. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 550 с.
7. Грищук В.К. Вибрані наукові праці: у 4-х кн. Книга 1./ Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова. Хмельницький: Видавництво ХУУП імені Леоніда Юзькова, 2025. 985 с.
8. Гумін О.М. Шахрайство у сучасному законодавстві деяких зарубіжних країн. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2023/04. С. 456-460. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/81.pdf>
9. Демидова Л.М. Кримінально-правова охорона національної безпеки України: терористичний акт : монографія; за заг. ред. Л. М. Демидової. Харків : Право, 2021. 400 с.
10. Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз): монографія / О. О. Житний. Харків: Одиссей, 2013. 376 с.
11. Загальна теорія визначення караності кримінальних правопорушень : монографія / Ю. А. Пономаренко. Харків : Право, 2020. 720 с.
12. Засади звільнення від покарання за кримінальним правом України : монографія / Горох О. П., Коломієць С. С. Київ : Видавництво «Норма права», 2025. 312 с.
13. Злочини проти основ національної безпеки України: кримінально-правова кваліфікація в умовах війни (науково-практичний коментар) / за заг. ред. С.А. Наумюка. Київ: Алерта, 2024. 378 с.
14. Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, що вчиняють злочинні організації: кримінологічна характеристика та запобігання : монографія / за наук. ред. А. А. Вознюка. Київ : Видавництво «Норма права», 2025. 272 с.
15. Кваліфікація та розслідування погрози або насильства щодо працівника правоохоронного органу : практ. посіб. / А. А. Вознюк, В. П. Беленок, М. А. Грига, О. Ю. Дрозд, С. В. Кобець, В. В. Арешонков. Київ, Норма права, 2024. 138 с.
16. Кримінально-правова охорона інформаційної безпеки в Україні: монографія / [В. І. Борисов, О. О. Пащенко, Д. П. Євтєєва та ін.] ; за заг. ред. В. І. Борисова, О. О. Пащенка ; НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса Нац. акад. прав. наук України. Харків : Право, 2024. 328 с.

	17. Кримінально-правова охорона основ національної безпеки України : навч. посібник / О. А. Чуваков ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. Одеса : Фенікс, 2025. 156 с. 18. Колабораційна діяльність: загальні засади кримінально-правової кваліфікації : практич. порадник / О. О. Буряк, О. І. Букрєєв, Д. О. Олейніков, М. В. Членов / за заг. ред. засл. юриста України А. З. Швеця. Харків: Право, 2022. 98 с. 19. Манжул І. В. Інститут кримінального проступку у законодавстві зарубіжних країн. <i>Наукові записки. Серія : Право</i>. 2022. Вип. 12. С. 195–200. URL: https://pravo.cusu.edu.ua/index.php/pravo/article/view/141/126 20. Марін О. Відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг: Навчальний посібник. Київ: Дакор, 2021. 272 с. 21. Навроцький В. О. Кримінальне законодавство зарубіжних держав: питання Особливої частини: лекції / В. О. Навроцький. Львів: Вид. Львів. держ. ун-ту, 1999. 56 с. 22. Навроцький В. О. Наскрізнi кримінально-правові поняття. Навчальний посібник. Київ: Видавництво Юрінком Інтер, 2023. 376 с. 23. Налуцишин В.В. Суб'єкт злочинного діяння за законодавством окремих держав Європейського Союзу/ В. В. Налуцишин // Університетські наукові записки. Часопис Хмельницького університету управління та права. 2017 . № 3. С. 282-295. 24. Andrii R. Vorobchak, Viktor V. Nalutsyshyn, Volodymyr V. Nalutsyshyn and Olena V. Popovych. Crimes against Justice under the Legislation of the States of the European Union. <i>International Journal of Criminology and Sociology</i>, 2020, 9, 1526-1532. URL : https://doi.org/10.6000/1929-4409.2020.09.173 25. Налуцишин В. В., Налуцишин В. В. Види корупційних злочинів (на прикладі Французької Республіки). <i>Науковий вісник публічного та приватного права</i>. № 3, 2022. С.234-239. URL: http://nvppp.in.ua/index.php/vip3-2022 26. Налуцишин В. В., Налуцишин В. В. Окремі аспекти кримінально-правової охорони економічних відносин (за законодавством держав романо-германської правової сім'ї). <i>Науковий вісник публічного та приватного права</i>. № 4, 2022. С.184-190. URL: http://nvppp.in.ua/index.php/vip4-2022 27. Налуцишин В. В., Налуцишин В. В. Принцип правової визначеності: зарубіжний досвід для України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2023. №11. С.559-561. URL: http://lsej.org.ua/11_2023/137.pdf 28. Налуцишин В. В., Налуцишин В. В., Налуцишин Р. В. Міжнародна класифікація злочинів. <i>Науковий вісник Ужгородського національного університету</i>. Серія «Право». Випуск 86 (4). 2024 рік, С.305-310. URL: https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2024/12/86-part-4.pdf 29. Налуцишин В. В., Грамчук А. І. Кримінально-правові аспекти протидії протиправному впливу на результати офіційних спортивних змагань в державах романо-германської системи права. <i>Національні інтереси України</i>. № 4(9) 2025. С. 409-418. URL: http://perspectives.pp.ua/index.php/niu/issue/view/344 30. Налуцишин В. В., Налуцишин В. В., Налуцишин Р. В.
--	---

	Кримінально-виконавчі засади ресоціалізації засуджених: зарубіжний досвід для України. <i>Національні інтереси України</i>. № 2(7) 2025. С. 746-746. URL: https://perspectives.pp.ua/index.php/niu/article/view/20062/20035 31. Налуцишин В. В., Налуцишин В. В., Налуцишин Р. В. Зарубіжний досвід забезпечення виконання судових актів щодо покарань у виді довічного позбавлення волі. <i>Аналітично-порівняльне правознавство</i>. № 2/2025. С.865-870. URL: https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/04/APP_02_2025-3.pdf 32. Никифорова Н. А. Кримінальні правопорушення, пов'язані з корупцією: кримінально-правова, кримінологічна характеристика та запобігання : монографія. наук. ред. д-р юрид. наук, проф. А. А. Вознюк. Київ : Норма права, 2024. 298 с. 33. Нікітін А. О. Кримінальна відповідальність за злочини, пов'язані зі злочинним впливом: теорія і практика : монографія / за наук. ред. М. Хавронюка. Київ: Видавництво «Норма права», 2025. 304 с. 34. Нікіфорова Т.І. Теорія і практика застосування заходів кримінально-правового характеру: навчальний посібник. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2020. 175 с. ISBN 978-617-7572-35-9 // URL : http://www.univer.km.ua/statti/Posibnik_TPZZKPKh.pdf 35. Романюк Б. В., Бантишев О. Ф. Кримінальна відповідальність за міжнародні злочини в Україні: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2025. 388 с. 36. Хавронюк М. І. Сучасне загальноєвропейське кримінальне законодавство: проблеми гармонізації: монографія / М. І. Хавронюк. Київ: Істина, 2005. 264 с. 37. Хохлова І.В. Кримінальне право зарубіжних країн (в питаннях та відповідях): Навчальний посібник / І.В. Хохлова, О.П. Шем'яков. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 256 с. 38. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи : порівняльний аналіз, проблеми гармонізації / М. І. Хавронюк. Київ: Юрисконсульт, 2006. 1048 с. 39. Хабарництво: кваліфікація, правові наслідки, кримінальне провадження: Навчальний посібник / За ред. М.І. Хавронюка. К. : Ваіте, 2026. 546 с. 40. Яценко С. С. Основні питання Загальної частини кримінального права іноземних держав: навч. посіб. / С. С. Яценко. Київ: Вид. дім. «Дакор», 2013. 168 с.
--	---

Навчальний контент

Тематичний план навчальної	№ теми	Назва теми	Кількість годин	
			д	у тому числі

дисципліни			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1.	Поняття порівняльного кримінального права, його предмет та значення. Джерела кримінального права України та держав Європейського Союзу.	10	2	2	—	—	6
2.	Поняття, ознаки та кваліфікація кримінальних правопорушень (злочинних діянь) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. Склад кримінального правопорушення, його зміст, види, функції та значення.	10	2	2	—	—	6
3.	Стадії вчинення умисного злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних держав.	10	2	2	—	—	6
4.	Співучасть у кримінальному правопорушенні в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу.	12	2	2	—	—	8
5.	Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних державах.	10	2	2	—	—	6
6.	Покарання та інші заходи кримінально-правового впливу в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу.	12	2	2	—	—	8

	7.	Загальна характеристика системи Особливої частини кримінального права України та інших держав континентальної Європи.	10	2	2	–	–	6
	8.	Кримінальна відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень (злочинних діянь) в Україні та державах Європейського Союзу.	16	4	4	–	–	8
		Усього годин:	90	18	18	–	–	54
Методи навчання та форми поточного контролю	1) традиційний усний виклад змісту теми; 2) слайдова презентація; 3) дискусія. На семінарських та практичних заняттях застосовуються: 1) дискусійне обговорення проблемних питань; 2) вирішення ситуаційних завдань (кейсів); 3) повідомлення про виконання індивідуальних завдань. Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни може проводитися у формах: 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції; 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях; 3) перевірка виконання поточних контрольних робіт у формі тестування; 4) захист підготовленого публічного виступу.							
Лекційні заняття	Лекційне заняття 1 Тема: Поняття порівняльного кримінального права, його предмет та значення. Джерела кримінального права України та держав Європейського Союзу. 1. Поняття порівняльного кримінального права, його предмет і метод, значення. 2. Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права. 3. Загальна характеристика джерел кримінального права України та в державах Європейського Союзу. Лекційне заняття 2 Тема: Поняття, ознаки та кваліфікація злочинів (злочинних діянь) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. Склад злочину, його зміст, види, функції та значення. 1. Поняття злочину (злочинного діяння). 2. Об'єктивні ознаки злочину (злочинного діяння). 3. Суб'єктивні ознаки злочину (злочинного діяння). 4. Класифікація злочинів (злочинних діянь) за ступенем тяжкості.							

5. Злочини та проступки. Малозначні діяння.

Лекційне заняття 3

Тема: Стадії вчинення умисного злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних країн.

1. Стадії вчинення злочину (злочинного діяння): поняття, ознаки, види.
2. Готування до злочину (злочинного діяння): поняття та ознаки.
3. Замах на злочин (злочинне діяння) та його види.

Лекційне заняття 4

Тема: Співучасть у злочині в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу.

1. Поняття та ознаки співучасті в кримінальному праві.
2. Види співучасників. Форми співучасті.
3. Відповідальність співучасників злочину (злочинного діяння).

Лекційне заняття 5

Тема: Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних країн.

1. Поняття та система обставин, що виключають злочинність діяння.
2. Необхідна оборона. Крайня необхідність.
3. Інші обставини, що виключають злочинність діяння.

Лекційне заняття 6

Тема: Покарання та інші заходи кримінально-правового впливу в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу.

1. Поняття, ознаки та мета покарання.
2. Система покарань.
3. Інші заходи кримінально-правового характеру (заходи безпеки).

Лекційне заняття 7

Тема: Загальна характеристика системи Особливої частини кримінального права України та інших держав континентальної Європи.

1. Поняття, критерії побудови, структура та значення Особливої частини.
2. Зв'язок норм Особливої частини з нормами Загальної частини.

Лекційне заняття 8-9

Тема: Кримінальна відповідальність за окремі види злочинів (злочинних діянь) в Україні та державах Європейського Союзу.

1. Злочинні діяння проти особистості у кримінальному праві України та іноземних держав
2. Злочинні діяння у сфері економіки у кримінальному праві України та іноземних держав
3. Злочинні діяння проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави, проти міжнародного правопорядку у кримінальному праві України та іноземних держав.

Семінарські заняття	Семінарське заняття 1. Тема: Поняття порівняльного кримінального права, його предмет та значення. Джерела кримінального права України та держав Європейського Союзу. <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 1.1. Поняття порівняльного кримінального права, його предмет та значення. Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права. 1.2. Загальна характеристика джерел кримінального права України та в державах Європейського Союзу. 1.3. Дія кримінального закону у часі та просторі, принципи його дії: територіальний, громадянства, реальний, універсальний. Зворотня дія закону. Екстрадиція. <u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.
	Семінарське заняття 2. Тема: Поняття, ознаки та кваліфікація кримінальних правопорушень (злочинних діянь) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. Склад кримінального правопорушення (злочину), його зміст, види, функції та значення. <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 2.1. Поняття кримінального правопорушення (злочинного діяння), його ознаки. Класифікація кримінальних правопорушень (злочинних діянь) та її критерії. 2.2. Об'єктивні ознаки кримінального правопорушення (злочинного діяння). Об'єкт, його види, значення. Об'єктивна сторона, її зміст та конструкції. Діяння у кримінальному праві та його наслідки. 2.3. Суб'єктивні ознаки злочинного діяння. Суб'єкт злочинного діяння. Фізичні та юридичні особи як суб'єкти кримінальної відповідальності. 2.4. Суб'єктивна сторона. Концепції вини в кримінальному праві. Поняття, форми і види вини. Умисел та необережність як форми вини, їх види. <u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.
	Семінарське заняття 3 Тема: Стадії вчинення умисного злочинного діяння у кримінальному праві України та зарубіжних держав. <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 3.1. Стадії вчинення кримінального правопорушення (злочинного діяння): поняття, ознаки, види. 3.2. Готування до кримінального правопорушення (злочинного діяння): поняття та ознаки. 3.3. Замах на кримінальне правопорушення (злочинне діяння) та його види. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення (злочинне діяння) від готування до кримінального правопорушення (злочинного діяння). 3.4. Караність попередньої злочинної діяльності в якості самостійного («усіченого») кримінального правопорушення. Добровільна відмова, її поняття, ознаки та правові наслідки.

	<u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття. Семінарське заняття 4 Тема: Співучасть у кримінальному правопорушенні в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 4.1. Поняття та ознаки співучасті в кримінальному праві. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті. 4.2. Види співучасників. Поняття та види виконавця кримінального правопорушення. Інші співучасники (організатор, підбурювач, пособник). Види пособництва. 4.3. Форми співучасті. Співвиконавство та співучасть у широкому розумінні слова. 4.4. Відповідальність співучасників кримінального правопорушення (злочинного діяння): підстава та межі. <u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття. Семінарське заняття 5 Тема: Обставини, що виключають злочинність діяння в кримінальному праві України та зарубіжних державах. 5.1. Поняття та система обставин, що виключають злочинність діяння. Поділ обставин: що виключають протиправність та що виключають вину. 5.2. Необхідна оборона, її законодавче конструювання в кримінальному праві різних зарубіжних держав. Умови правомірності необхідної оборони, відповідальність за перевищення її меж. 5.3. Крайня необхідність: законодавча регламентація та умови правомірності, відповідальність за перевищення її меж. 5.4. Інші обставини, що виключають злочинність діяння: затримання особи, що вчинила злочин, виконання наказу або розпорядження, фізичний чи психічний примус, виправданий ризик та ін. <u>Аудиторна письмова робота</u> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття. Семінарське заняття 6 Тема: Покарання та інші заходи кримінально-правового впливу в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. <u>Питання для усного опитування та дискусії</u> 6.1. Поняття, ознаки та мета покарання. Різноманітність підходів до визначення поняття і мети покарання в кримінальному праві зарубіжних держав. 6.2. Система покарань. Поділ покарань на основні, додаткові та змішані. Визначення підсистем покарання щодо: неповнолітніх, військовослужбовців, юридичних осіб. Окремі види покарань. 6.3. Позбавлення волі (пожиттєво, на визначений строк, арешт) та штраф (його види та розміри, можливість заміни штрафу позбавленням волі) як основні види покарання.
--	---

- 6.4. Інші альтернативні позбавленню волі покарання (конфіскація майна (загальна та спеціальна); різні види позбавлення прав: позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, позбавлення політичних або цивільних прав, позбавлення права керувати транспортним засобом, призупинення майнових та сімейних прав (інтердикт) та ін.
- 6.5. Особливості покарань щодо юридичних осіб (штраф, конфіскація майна, ліквідація та ін.).
- 6.6. Інші заходи кримінально-правового характеру (заходи безпеки), поняття, відмежування від покарання. Превентивний кримінально-правовий вплив. Окремі види «заходів безпеки (виправлення)» у кримінальному праві романо-германської правової системи.
- 6.7. Інститут пробації.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 7

Тема: Загальна характеристика системи Особливої частини кримінального права України та інших держав континентальної Європи.

Питання для усного опитування та дискусії

- 7.1. Особлива частина як система кримінально-правових інститутів та норм, що визначають поняття та ознаки конкретних видів злочинних діянь і покарань за їх вчинення в сучасному кримінальному праві.
- 7.2. Поняття, критерії побудови, структура та значення Особливої частини.
- 7.3. Зв'язок норм Особливої частини з нормами Загальної частини.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

Семінарське заняття 8

Тема: Кримінальна відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень (злочинних діянь) в Україні та державах Європейського Союзу

Питання для усного опитування та дискусії

- 8.1. Кримінальна відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень (злочинних діянь). Загальна характеристика, особливості національної кримінально-правової регламентації
- 8.2. Злочинні діяння проти особи. Злочинні діяння проти життя та здоров'я особи. Злочинні діяння проти волі особи. Злочинні діяння проти статевої свободи та статевої недоторканності особи. Злочинні діяння проти політичних та інших прав і свобод людини і громадянина.
- 8.3. Кримінальні правопорушення проти власності, комп'ютерні, господарські та екологічні злочинні діяння за кримінальним законодавством держав континентальної Європи.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.

	Семінарське заняття 9 Тема: Кримінальна відповідальність за окремі види кримінальних правопорушень (злочинних діянь) в Україні та державах Європейського Союзу <i>Питання для усного опитування та дискусії</i> 9.1. Злочинні діяння проти безпеки, громадського порядку, релігії, моральності в законодавстві державах Європейського Союзу 9.2. Злочинні діяння у публічній сфері. Злочинні діяння проти безпеки держави. Кримінальні правопорушення проти порядку управління. Службові (посадові) злочинні діяння. Злочинні діяння проти правосуддя. 9.3. Військові злочинні діяння. Злочинні діяння проти міжнародного правопорядку. <i>Аудиторна письмова робота</i> Виконання студентами тестових завдань за темою заняття.
Самостійна робота студентів	Бали за самостійну роботу можна здобути такими шляхами: 1) опрацювати теоретичні завдання і пройти тестування; 2) виконати індивідуальне завдання у формі науково-дослідної роботи на тему, погоджену із викладачем; 3) за результатами неформальної освіти. Теми індивідуальних завдань у формі науково-дослідної роботи 1. Загальні тенденції розвитку порівняльного кримінального права. 2. Криміналізація нових видів суспільно небезпечних діянь. 3. Поняття злочину (злочинного діяння) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 4. Класифікація злочинів (злочинних діянь) за ступенем тяжкості у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 5. Злочини із формальним та матеріальним складом у кримінальному праві держав Європейського Союзу. . 6. Об'єктивна сторона злочину (діяння, наслідки злочину, причинно-наслідковий зв'язок між діянням та суспільно-небезпечними наслідками) (на прикладі держав романо-германської правової сім'ї). 7. Суб'єктивна сторона злочину (вина, мотив, мета злочину). 8. Суб'єкт злочину у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 9. Вік кримінальної відповідальності у кримінальному праві України та зарубіжних держав. 10. Необхідна оборона у кримінальному праві держав Європейського Союзу. 11. Відповідальність співучасників у кримінальному праві України та зарубіжних держав. 12. Відповідальність юридичних осіб у сучасному кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 13. Фізичний та психічний примус. 14. Провокація злочину. 15. Особливості призначення покарання у різних країнах світу. 16. Пом'якшуючі обставини у кримінальному праві України та зарубіжних країн. 17. Обтяжуючі обставини у кримінальному праві України та

	зарубіжних держав. 18. Звільнення від кримінальної відповідальності у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 19. Аналіз системи Особливої частини кримінального права України та держав Європейського Союзу. 20. Злочини проти особи у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 21. Злочинні діяння проти життя та здоров'я у кримінальному праві України та зарубіжних держав. 22. Економічні злочини у кримінальному праві України та зарубіжних держав. 23. Характеристика злочинів проти статевої недоторканості та статевої свободи. 24. Особливості кваліфікації злочинів проти сім'ї та неповнолітніх за законодавством держав Європейського Союзу. 25. Політичні злочини у сучасному світі. 26. Державна зрада як особливий злочин проти держави (на прикладі Франції та ФРН). 27. Шпигунство у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 28. Воєнні злочини у сучасному світі. 29. Злочини проти державної та муніципальної служби (посадові злочини) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 30. Міжнародний тероризм.
--	--

Політика та контроль

Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття	Перескладання лекцій та семінарських занять відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Перескладання лекції: виконання презентації по питаннях теми пропущеної лекції. Перескладання семінарського заняття: усне опитування по питаннях пропущеного семінару та проходження тестування.
Підсумковий контроль	Питання для підготовки до підсумкового контролю 1. Поняття порівняльного кримінального права, його предмет і метод, значення. 2. Основні тенденції розвитку сучасного кримінального права. 3. Загальна характеристика джерел кримінального права України та в державах Європейського Союзу. 4. Джерела кримінального права Франції. 5. Джерела кримінального права ФРН. 6. Поняття злочину (злочинного діяння). 7. Ознаки злочинного діяння в кримінальному праві Нідерландів. 8. Ознаки злочинного діяння в кримінальному праві Угорщини. 9. Об'єктивні ознаки злочину (злочинного діяння). 10. Суб'єктивні ознаки злочину (злочинного діяння). 11. Юридичні особи як суб'єкти кримінальної відповідальності в державах Європейського Союзу 12. Класифікація злочинів (злочинних діянь) за ступенем тяжкості. 13. Злочини та проступки. Малозначні діяння. 14. Класифікацію злочинів (злочинних діянь) в кримінальному праві

	Іспанії. 15. Класифікацію злочинів (злочинних діянь) в кримінальному праві Австрії. 16. Стадії вчинення злочину (злочинного діяння): поняття, ознаки, види. 17. Готування до злочину (злочинного діяння): поняття та ознаки. 18. Готування до злочину за КК ФРН. 19. Готування до злочину за КК Франції. 20. Замах на злочин за КК ФРН. 21. Замах на злочин за КК Польщі. 22. Поняття та ознаки співучасті в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 23. Види співучасників. Форми співучасті. 24. Відповідальність співучасників злочину (злочинного діяння). 25. Поняття та система обставин, що виключають злочинність діяння. 26. Необхідна оборона. Крайня необхідність в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 27. Обставини, що виключають злочинність діяння, за кримінальним правом Франції. 28. Обставини, що виключають злочинність діяння, за кримінальним правом Німеччини. 29. Інші обставини, що виключають злочинність діяння. 30. Поняття, ознаки та мета покарання в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 31. Система покарань в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 32. Система покарань в кримінальному праві Італії. 33. Інші заходи кримінально-правового характеру (заходи безпеки) в кримінальному праві держав Європейського Союзу. 34. Особливості покарань щодо юридичних осіб (штраф, конфіскація майна, ліквідація та ін.). 35. Превентивний кримінально-правовий вплив. Окремі види «заходів безпеки (виправлення)» у кримінальному праві романо-германської правової системи. 36. Інститут пробації в законодавстві держав Європейського Союзу. 37. Поняття, критерії побудови, структура та значення Особливої частини в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 38. Зв'язок норм Особливої частини з нормами Загальної частини. 39. Злочинні діяння проти особистості у кримінальному праві України та іноземних держав. 40. Злочинні діяння у сфері економіки у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 41. Злочинні діяння проти внутрішньої та зовнішньої безпеки держави, проти міжнародного правопорядку у кримінальному праві України та іноземних держав. 42. Злочинні діяння проти власності в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 43. Злочинні діяння проти безпеки, громадського порядку, релігії. 44. Характеристика злочинів проти статевої недоторканості та статевої свободи. 45. Злочинні діяння проти політичних та інших прав і свобод людини і громадянина. 46. Злочини проти державної та муніципальної служби (посадові злочини) у кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 47. Злочинні діяння проти правосуддя.
--	--

	48. Екологічні злочинні діяння. 49. Воєнні злочини в кримінальному праві України та держав Європейського Союзу. 50. Злочинні діяння проти міжнародного правопорядку. Міжнародний тероризм.
Критерії оцінювання	Оцінювання здійснюється відповідно до Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0). Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми: <pre> graph TD A[Вивчення навчальної дисципліни] --> B[100 балів] B --> C[Очна денна, вечірня форма навчання] B --> D[Заочна дистанційна форма навчання] C --> E[до 10 балів – за результатами навчання під час лекцій] D --> F[до 5 балів – за результатами навчання під час лекцій] E --> G[до 30 балів – за результатами навчання під час семінарських практичних, лабораторних занять] F --> H[до 25 балів – за результатами навчання під час семінарських практичних, лабораторних занять] G --> I[до 20 балів – за результатами самостійної роботи] H --> J[до 30 балів – за результатами самостійної роботи] I --> K[до 40 балів – за результатами складання семестрового контролю] J --> K </pre> Підсумковий семестровий контроль з дисципліни проводиться у формі усного заліку. У випадку необхідності проведення заліку онлайн, він проводиться у формі тестування із застосуванням комп’ютерних технологій в режимі реального часу. До семестрового контролю допускаються здобувачі освіти, які до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичили за поточний контроль не менше 36 балів. Семестрова оцінка з навчальної дисципліни обчислюється шляхом додавання набраних здобувачем вищої освіти балів з поточного та семестрового контролю. За умови, якщо здобувач вищої освіти накопичив за поточний контроль 20-35 балів він допускається до складання екзамену створений деканом факультету комісії. Якщо здобувач вищої освіти до дати завершення теоретичного навчання у відповідному семестрі накопичив за поточний контроль менше 20 балів, йому у відомості виставляється підсумкова оцінка «F» і такий здобувач має право на повторне вивчення відповідної навчальної дисципліни.
Можливість визнання	Результати неформальної освіти здобувача (участь у вебінарах, курсах, круглих столах, інших заходах за тематикою пов’язаною із вивченням

результатів неформальної освіти	навчальної дисципліни) можуть бути визнані у порядку, визначеному Положенням про порядок визнання результатів навчання у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (https://cutt.ly/Ee8mmyUb). Результати неформальної освіти здобувача можуть бути визнані шляхом повного або часткового зарахування балів за самостійну роботу.
Політика академічної доброчесності	Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету (https://surl.li/eqbtoy) Кодекс академічної доброчесності Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/5rMH6Rji). Положення про систему запобігання академічному плагіату в академічних та наукових текстах у Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/8rMH7UJZ)
Політика врегулювання конфліктів	Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова (https://surl.li/xddcxm). Процедура звернення з апеляцією на результати підсумкового контролю передбачена п. 3.8.8 Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП імені Леоніда Юзькова (https://cutt.ly/FtC24tq0).
Зворотній зв'язок	1. Під час аудиторних занять, консультацій. 2. За допомогою анкетування після завершення вивчення навчальної дисципліни, регулярних анкетувань студентів, що проводяться в університеті. 3. На корпоративну електронну пошту v_nalutsyshyn@univer.km.ua

РОЗРОБНИК

професор кафедри кримінального права та процесу, доктор юридичних наук, професор **Віктор НАЛУЦИШИН**

СХВАЛЕНО

рішення кафедри кримінального права та процесу від 17 червня 2026 року, протокол № 16.

Завідувач кафедри
кримінального права та процесу

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Погоджено
Гарант освітньої програми

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Обліковий обсяг – 1,08 ум.др.арк.